

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2017. gada 12. maijā Nr.6-1/881

**Vides aizsardzības un reģionālās
attīstības ministrijai**
pasts@varam.gov.lv

Par pašvaldību saistošajiem noteikumiem

Saskaņā ar 2011.gada 23.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.233 "Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikums" 4.4.punktu viena no Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas funkcijām ir pārraudzīt pašvaldību darbības likumību, kā arī pašvaldībām likumos un citos normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildi atbilstoši pašvaldību darbību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei. Saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 45.pantu pašvaldības saistošos noteikumus nosūta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, lai tā sniedz atzinumu par to tiesiskumu.

Tiesībsarga birojā ir saņemti vairāki iesniegumi saistībā ar Rīgas domes 2017.gada 24.janvāra grozījumiem 2015.gada 27.janvāra saistošajos noteikumos Nr.137 "Par kārtību, kādā reģistrējami iesniegumi par bērna uzņemšanu 1.klasē Rīgas pilsētas pašvaldības izglītības iestādēs" (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.137), kas paredz, ka Rīgas pilsētas pašvaldības izglītības iestāde (turpmāk – iestāde) veido 1.klases pretendentu sarakstu no bērniem, kuriem attiecīgajā kalendārajā gadā aprit 7 gadi, bet gadījumā, ja 1.klases pretendentu sarakstā ir brīvas vietas, tajā var iekļaut bērnus, kuriem līdz attiecīgā gada 1.septembrim ir apritējuši 6 gadi. Tātad saskaņā ar Rīgas domes saistošajiem noteikumiem priekšroka uzņemšanā 1. klasē ir tiem bērniem, kuriem attiecīgajā kalendārajā gadā aprit 7 gadi, bet 6 gadus veci bērni izglītības iestādēs var tikt uzņemti tikai tādā gadījumā, ja tajā paliek brīvas vietas. Saistošie noteikumi nenosaka kārtību, kādā tiek uzņemti bērni, kuriem attiecīgajā kalendārajā gadā aprit 8 gadi.

Vispārējās izglītības likuma 32.panta otrā daļa paredz, ka bērns pamatzglītības ieguvī sāk tajā kalendārajā gadā, kurā bērnam aprit 7 gadi. Tā paša panta trešā daļa paredz, ka atkarībā no veselības stāvokļa un psiholoģiskās sagatavotības bērns var sākt pamatzglītības ieguvī vienu gadu agrāk vai vēlāk saskaņā ar vecāku vēlmēm un ģimenes ārsta atzinumu vai psihologa atzinumu. No regulējuma secināms, ka **obligāto pamatzglītību Latvijā uzsāk bērni, kuriem attiecīgajā kalendārajā gadā aprit 7 gadi un arī tie bērni, kuriem attiecīgajā kalendārajā gadā aprit 6 vai 8 gadi, ja tas notiek saskaņā ar vecāku vēlmēm un ģimenes ārsta vai psihologa atzinumu.** Tāds regulējums atbilst Apvienoto Nāciju Organizācijas Bērnu tiesību konvencijas 18.panta

pirmajā daļā noteiktajam, ka vecāki vai aizbildņi ir galvenās personas, kas atbildīgas par bērna audzināšanu un attīstību.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 11.panta pirmā daļa nosaka, ka valsts nodrošina **visiem bērniem vienādas tiesības un iespējas iegūt izglītību atbilstoši katra spējām.** Tā paša likuma 3.panta otrā daļa uzliek par pienākumu valstij bērna tiesības un brīvības nodrošināt visiem bērniem **bez jebkādas diskriminācijas.** Neatkarīgi no tā, vai bērns uzsāk pamatizglītības ieguvu saskaņā ar Vispārējās izglītības likuma 32.panta otro vai trešo daļu, t.i. tajā gadā, kurā bērnam aprit 7 vai arī 6 vai 8 gadi, ja izpildās pārējie likumā noteiktie nosacījumi, bērniem ir **vienlīdzīgas tiesības iegūt pamatizglītību un diskriminācija, pamatojoties uz bērna vecumu un veselības stāvokli, nav pieļaujama.**

Rīgas domes 2017.gada 24.janvāra grozījumi Saistošajos noteikumos Nr.137 (18. un 18¹ punkts) paredz atšķirīgu attieksmi pret bērniem, pamatojoties uz viņu vecumu, jo priekšroka tiek dota bērniem, kuriem attiecīgajā kalendārajā gadā aprit 7 gadi, savukārt bērniem, kuriem paliek 6 gadi un kuriem saskaņā ar likumu arī ir tiesības uzsākt pamatizglītības ieguvu, šāda iespēja tiek dota tikai gadījumā, ja izglītības iestādē ir brīvas vietas. Vairākos gadījumos tas nozīmē, ka bērnam tiek liegta iespēja uzsākt pamatizglītības ieguvu 6 gadu vecumā, jo izglītības iestādē brīvās vietas aizņem bērni, kuriem kalendārajā gadā aprit 7 gadi. Šie noteikumi pašreizējā redakcijā rada bērnu tiesību aizskārumu, jo ir tieši diskriminējoši attiecībā uz bērnu vecumu un netieši diskriminējoši attiecībā uz bērna veselības stāvokli, jo, ja ģimenes ārsts vai psihologs ir sniedzis atzinumu, ka bērna veselības stāvoklis ļauj uzsākt pamatizglītības ieguvu 6 vai 8 gadu vecumā, viņam šāda iespēja tiek liegta. Šāda atšķirīga attieksme ir pretrunā ar Vispārējās izglītības likumā noteikto pamatizglītības ieguves uzsākšanas laiku un Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteikto bērna tiesību vienlīdzības principu.

Nemot vērā, ka tuvojas jaunā mācība gada sākums, aicinu nekavējoties novērst bērnu tiesību pārkāpumu, ko rada Rīgas domes Saistošo noteikumu Nr.137. 18. un 18.¹ punkts. Lūgumu pamatoju ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3.punktā noteikto Tiesībsarga biroja kompetenci iesniegt priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu.

Aicinu Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, izvērtējot pašvaldību pieņemto saistošo noteikumu tiesiskumu, turpmāk nepieļaut to neatbilstību augstāka juridiska spēka normatīvajiem aktiem, sevišķi jautājumos, kas skar bērnu pamattiesības.

Tiesībsarga pilnvarojumā
Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

L.Grāvere

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu